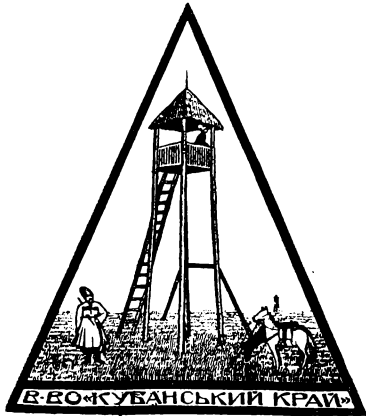

Є. С-о.

Про хлібозаготівлю на Кубані.

Прага 1929.

Видавництво
„Кубанський Край“.

ч. 5.

—

Досі вийшли :

- ч. 1. Конституція Кубанського Края.
- ч. 2. І. Василенко. Хто живе на Кубані.
- ч. 3. П. М-й. К історії Кубанської влади.
- ч. 4. Є. Скарбниченко. Всесвітні брехуни.
- ч. 5. Є. С-о. Про хлібозаготівлю на Кубані.

і одна з європейських держав грошей ССРСР не позичає, бо ніхто більшовикам і не няв і не йме віри, — усі дивляться на них, як на всесвітніх шахраїв та злодіїв. Захопили ж вони були в 1917 р. фабрики, що належали закордонцям, і позичок, що брало Російське правительство до революції, вони не сплачують. Ніхто й гарантувати не може, що більшовики надалі будуть чесними платниками і по своїх зобов'язаннях совісно розраховуватимуться.

А гроші більшовикам потрібні до-зарізу.

І доводиться їм здобувати їх не закордоном, а дома, в ССРСР, у своїх громадян-рабів через податки, позички та різними іншими способами.

А хто ж дома може дати більшовикам гроші? Колишню заможню буржуазію вони винищили, непмана не загнуждаєш — він мудрий собі вдався і не вкладає свої кошти в підприємства, а живе з спекуляції, бо спекулятивні прибутки найлегше сховати навіть від найпильнішого ока фінорганів. Робітництву живеться не медяно, — платня тільки на харч вистарчає, — що з робітника візьмеш; до того ж совітська влада ще й побоюється на робітників дуже наля-

гати — вони скупчені, — притисни їх, то ще й огризуться. Отже, залишаються хлібороби. Та ще й не які хлібороби, а наші.

Хлібороб — створіння тихе. Хлібороба не страшно й притиснути. Хлібороба можна і скубити й патрати, а він мовчатиме та тільки покректуватиме. А до чого б прийшлося, коли б хлібороб пручався, то його легко й приборкати, бо хлібороби неорганізовані, розпорошені.

Так здається московським большевикам.

Большевикам ще здається, що від революції найбільше виграв хлібороб. До хліборобів перейшла, бач, панська земля. А хліборобське господарство ніби найменше постраждало від горожанської війни. Отже, натискай на хлібороба. Хай він дає і на утримання московської большевицької банди і на утримання армії, на всі большевицькі витівки і на індустріалізацію.

І большевики напосіли на хліборобів.

Податки, розпоклади, знову податки, позички, індивідуальні податки, знову позички, як із коша якого падають на хліборобську голову. Беруть, трусять, цінують, реквізують, конфіскують, а обідравши хлібороба до нитки — пускають його тільки живим та теплим. Або й з свого села, з своєї станиці чи й з краю свого виженуть. А інколи то ще й до „стенки“ поставлять. (Ніякого почуття людського московські большевики не мають. Що хочеш, кажи їм, як хочеш переконуй їх, проси їх, плач перед ними, на коліна падай, — даремно. „Москва слезам не веріт“.)

Найбільше визискуються Москвою краї, де більшість населення живе з хліборобства. І дійсно, Україна та Кубань стогоном стогнуть в московському ярмі. Бо Україні та Кубані судилося бути „житницею“.

Одним із способів визиску нашого хлібороба є хлібозаготівля.

Формально хлібозаготівля — це купівля державою хлібних лишків у хліборобів.

Раніше хлібороб продавав хлібні лишки приватному купцеві, а той платив ціну, що встановлювалася на ринкові. Грішми, що хлібороб уторгував за хліб, він платив податки, купував за ті гроші все необхідне для господарства, витрачав їх на інші свої потреби. Козак на Кубані ще й на службу було справлявся.

Хлібороб продавав своє добро добровільно, продавав, коли хотів, кому хотів і скільки потрібно йому було продати.

Правда, і за царського режиму хлібороб на продажу свого добра завше програвав. Хліб ішов закордон, а між закордонним покупцем та хліборобом стояла низка посередників, що наживалися на перепродажу хліба. Але хлібороб принаймні знав, що на тому ринкові, де він продає хліб, встановилася певна ціна. Продати дорожче свій хліб він не міг, але й за ті гроші, що вторгував, він міг купити все поцінно. Та й було що купувати...

Московські большевики забрали торгівлю хлібом до своїх рук. В їхніх руках знаходиться і торгівля з закордоном.

За планом, що ухвалюють большевики, признається, скільки пудів хліба має дати Москві кожна частина Совітського Союзу. Розуміється, найбільше припадає хліба на такі хліборобські країни, як Кубань та Україна.

За хліб большевики платять чи грішми, чи дають у обмін товари. Але біда в тому, що большевики платять нижчі ціни, ніж хлібороб одержав би, коли б продав свій хліб на вільному ринку. А через те, що товарів у ССРСР взагалі мало, коштують вони дуже дорого. І хлібороб, щоб мати за свій хліб усе те, що йому потрібно, примушений підвищувати ціну, на свій хліб. Приватні купці охоче дали б йому ту ціну, бо раз усі товари дорожчають, має дорожчати й хліб. Але большевицька влада встановлює на хліб свої ціни і ціни низькі і примушує хлібороба продавати хліб по цих цінах. Виходить так, що большевики хлібороба знову оподатковують, бо що він не доодержує за хліб, є ні що інше, як державний податок. Забирають большевики цей новий податок та ще й дурять хлібороба, бо кажуть йому, що вони у нього хліб купують. Добра купівля, коли хлібороб одержує за свій хліб втрое чи вчетверо менше, ніж він одержав би на вільному ринкові. Явна річ, що така купівля-продаж хліборобові не до смаку, і він від неї обороняється. Але в умовах большевицького панування хліборобові оборонятися дуже тяжко.

У 1921 році большевики оголосили булі, що хлібороби можуть продавати лишки свого хліба

не тільки державі, а кому схотять. Але по-пробуй продати кому схочеш! Зразу де й візьмуться большевицькі агенти, кинуться по дворах, труситимуть і не тільки що реквізують хліб, а й конфіскують майно, засудять, заженуть.

Ось, наприклад, що пише якийсь Не туди-хата в „Червоній газеті“ (20 липня 1929 р., № 40):

„У селі Ново-Кубанському, коло Армавира, хлібозаготівля в повному розгарі. Добре здають хліб середняцькі господарства, а глитаї оги-наються, скіглять, милости все просять, мов-ляв, хліба нема. Глитаї ждав, що поляскають язиками та й годі, не оштрафують, аж воно не так вийшло.

На гитая Цапа Д. було наложено 500 пудів. Чотири рази його викликала сільрада, панькалася з ним. — „Нема й не знаю — казав Цап, — де взяти. 12 душ сім'ї, і як я до нового врожаю доживу?“ — Потім вимагали хоч 100 пудів — нема. А коли прийшли описати цього ж таки Цапа, то виявилось, що в нього було розтикано по горіщах 258 пудів зерна, борошна то-що.

30 червня судили цього плаксуна. Суд засудив Цапа на 7 років до виправно-трудового будинку і вислати на 5 років за межі Північного Кавказу та позбавити на цей час земельного наділу й конфіскувати частину майна.“

Отакі порядки завела Москва на Кубані!

Бачимо, що для добровільної здачі Цапові призначено було 500 пудів. А потрусивши хату,

клуні та горіще, знайшли в цього „глитая“ 258 пудів зерна, борошна то-що, на які він має прожити цілий рік з родиною в 12 душ.

Отже в Цапа витрусили половину того, що призначено було йому дати на державу.

А кореспондент Не туди-хата ще й сміється. що, мовляв, Цап не знав, де взяти ці 500 пудів,

А кара! Тюрма 7 років, виселення 5 років, позбавлення наділу, конфіскація майна.

Де, в яких країнах можна бачити, щоб хлібороби так поневірялися?

Цей приклад большевицького здириства виявляє у всій красі той страшний режим, що накинула Москва на кубанського хлібороба.

Але, не дивлячися на всі ці страхіття, на Кубані все ж хлібозаготівля „посувається слабо“. Про це пише „Червона Газета“ та про це галасують большевики і на своїх конференціях.

„Тугенько в ст. Уманській Куб. округи посувається хлібозаготівля. Кожна організація взяла певний учасок і веде свою роботу. Глинтаї не хочуть везти свій зайвий хліб, ховають. От, наприклад, взяти громадянина Костирия. Він довго не продавав хліб, аж плакав, а потім продав 4 кіло пшениці. Прийшла знову до нього Комісія, вимагаючи хліб, а він і каже: „та в мене й на харчі не вистачає“. — Далі дізнались, що Костирий затаїв більше 150 пуд. хліба. За це його судили й конфіскували майно“ („Червона Газета“, 24 липня 1929 р., № 41).

Кореспондент, якийсь М. К., не пише, скільки ж від Костирия вимагали хліба. Але цікаво те,

що на Кубані, де хлібороб не віз на базар менше, як 50 пудів зерна, тепер він продає його по 4 кіла! Не дуже, видно, велика охота в хліборобів „продавати“ хліб московській владі, що тільки грабує, а нічого не дає!

Або й ще звістка:

„До нової хлібозаготівлі в Морозовським районі ще не приступили. Комітети сприяння хлібозаготівлі ще не організовані. Ні одне село не обговорювало планів хлібозаготівлі. Треба морозовцям проснутися, взятися до роботи“. („Червона Газета“, 31 липня 1929 р., № 43).

А в числі за 10 серпня 1929 р. („Червона Газета“, № 45) большевики галасують вже, що „хлібозаготівля йде ще кволо. Збільшити заготівлю! Геть млявість!“

І дійсно, за 5 день серпня 1929 р. виконано 6⁰/₀ плану, коли на цілий серпень припадає 65⁰/₀. Це значить, що при такому темпі заготівлі серпень дасть 36⁰/₀ замість 65⁰/₀. По округах вказується на те, що Кубанська й Армавірська округи дали поки що 3 та 4⁰/₀ цілого плану. Погані діла для планового господарства большевиків. Сам Мікоян, наркозем РСФСР, шле телеграму за телеграмою до Крайвиконкому Північного Кавказу з вимогами „збільшити темп хлібозаготівель“. Але кубанський хлібороб не хоче віддавати задурно свій хліб Москві, не хоче, щоб його використовувала чужа влада.

* * *

Вся компанія хлібозаготівлі йде під прапором боротьби з „глитаями“. Большевики не можуть жити без того, щоби не нацьковувати одну групу населення на другу. Здається, вони давно й цілком уже знищили свого „класового ворога“. Так ні — знову він, той „класовий ворог“, знайшовся в особі нещасного „глитая“. — „Треба пам'ятати“, — пише передова „Червоної Газети“ (від 10 серпня 1929 року, № 45), — що наш край є з найбільшим процентом кулацького та контрреволюційного елементу“.

Що правда, то-правда. Північний Кавказ, особливо Кубанщина, до большевиків була країною заможних хліборобів. Земля там добра, родюча. Вимагає вона тільки праці коло себе, і той, хто працює, злиднів не знає, має хліб і до хліба. Кубанський хлібороб на чуже не зазіхає, але свого добра, здобутого тяжкою працею, давати нікому не хоче. Оце проти такого хлібороба і поведена боротьба. Для такого хлібороба введено ще й особливе індивідуальне оподаткування, через яке забирається весь його дохід. А щоб добре взяти „глитая“ в лещети, большевики мобілізують так звану „бідноту“, незаможників, котрі нишпорять по станиці, піддивляються, хто що сіє, хто що збирає. В руки незаможників большевицька влада навіть передає організацію хлібозаготівлі на місцях.

В „Червоній Газеті“ за 27 липня 1929 р., № 42 уміщена інструкція Крайвиконкома до

т. зв. Громадських Комітетів сприяння хлібо-заготівлі. Ці Комітети мають повстати з так званих бідняків та середняків. В числі їхніх завдань є й таке завдання: „організація громадського натиску бідняків і середняків на кулацькі елементи, щоб вони здавали хліб виключно державі і кооперативному апаратові“. — Це значить, що розпоряджатиметься хлібо-заготівлею не той, хто має хліб, а той, хто хліба не має, і кому байдуже, чи можна виконати дане завдання чи ні.

На прикладі того нещасного Цапа з Ново-Кубанського села ми бачили, як „справедливо“ накладаються ці завдання.

Як бачимо, під большевиками найлегше розпоряджатися чужим добром.

Увесь хліб Москві мають дати „глитаї“ Цапи та Костирі і коли б їх не було, Совітський Союз з „бідняками“ та „середняками“ вив би з голоду.

На цих „глитаях“ тільки й тримається господарство таких хліборобських країн, як Кубань. А проте „нажим“ на „глитаю“ йде повним ходом. У „Червоній Газеті“ (4 серпня 1929 р., № 44) читаємо:

„Кулаки та підкулачники, користуючись бездіяльністю наймитів та бідноти, пролазять до податкових комісій для того, щоби шкодити біднякам. Наймити повинні стежити за тим, щоб оподаткування було проведено правильно... Головна вага податку

повинна лягти на заможницьку та глитайську частину населення села та станиці“.

А далі, в іншому числі (17 липня 1929 р., № 39) читаємо :

„У найкоротший строк треба усунути всі хиби та недоліки в занесені до списків явно-глитайських господарств.“

Розуміється, що ті, хто більше має, повинен і більше податку платити. Але у большевиків це приводить до того, що хліборобові нема чого дуже перериватися та дбати, бо зараз же запишуть у „глитаї“, а „глитай“ побольшевицькому — не людина. Його й оподатковують не так, як усіх, а „в індивідуальному порядку“ — це значить, що не по загальних правилах, а так, як спаде на думку фінорганам — забирай, скільки зможеш. Хлібозаготівля — так давай весь хліб, а ні — тюрма, виселення, конфіскація майна — повне нищення господарства. З кооператива не давати йому краму, більше — його навіть позбавлять у кооперативі права голосу. От що, наприклад, ухвалює нарада представників центральних і місцевих союзів усіх систем сільсько-господарської кооперації („Червона Газета“, 31 липня 1929 р., № 43).

„В товаристві повинно бути забезпечено проведення чіткої класової політики. Кулацькі господарства повинні бути позбавлені права голоса, а в разі необхідності їх можна усунути з складу т-ва.“

Нема що й говорити, що така політика московської влади йде на шкоду не тільки добрим хазяїнам, „глитаям“, як кажуть большевики. Від такої політики страждає й біднота й оті самі наймити, за котрими ніби побиваються большевики. Бо ця політика веде до загального рівняння на найбіднішого, до знеохоти працювати ліпше й пильніше, взагалі до зубожіння цілої країни.

Чому ж большевики ведуть таку політику? Та тільки тому, що іншої політики вони не можуть вести. Вони добре знають, що заможній хлібороб, статечний господар — їхній ворог, запеклий ворог їхніх комуністичних витівок. Хлібороб сам хоче розпорядитися продуктами своєї праці.

А ще наш хлібороб ворог большевиків московських по лінії національної політики. „Глитай“, заможній хлібороб на Кубані — це ж українець, і він ніяк не хоче, щоби московські зайти забирали його хліб до Москви. І ковак і „городовик“ добре бачать, що продуктами їх тяжкої праці користується чужа московська влада, і вони натурально роблять їй опір.

* * *

На прикладі хлібозаготівлі ми бачимо, в чому полягають основні лінії большевицької політики по відношенню до хлібороба на Кубані. Притиснути хлібороба — путнього господаря, підбурити, під'южити проти нього бідніші елементи села й станиці, поділити населення на

ворогуючі табори, щоби легше було над ним панувати та визискувати цілий Кубанський край.

Але не скрізь і не завше щастить большевикам. У тій же „Червоній Газеті“, у статті „Як проходить робота у виявленню „глітаїв“ на Чорноморщині (17 липня 1929 року, № 29) читаємо:

„Є так само випадки, що справжніх глітаїв не заведено до списків... Це вийшло тому, що де-які сільради та райвики не віддали достатньої уваги цій роботі і підійшли до неї злегка. Наприклад, у Кримському районі, в Гладковській сільраді, комісія по виявленню глітаїв замість того, щоби зайнятись вишукуванням глітаїв, склала акта в тому, що в їхньому районі глітаїв зовсім нема(?) і послали того акта до райвику (підкреслення й знак запитання „Червоної Газети“). А коли після того пошукали, то знайшли шість найсправжніших кулаків. Неберджаївська — Кр. Псібейська сільрада надіслала до райвику сповіщення, що в їх глітаїв нема, а після того в одній Неберджаївській знайшли 11 глітаїв. Де-які голови і секретарі сільрад робили заяви, що в їх глітаїв нема і не треба їх вишукувати, але, пошукавши, знайшли чимало.“

Отже, не завше вдається большевикам розбити єдність кубанського хлібороба. Тим більше, що ті ознаки, по яких рекомендують большевики пізнавати „глітаїв“, дуже непевні. Совнарком УССР навіть видав спеціальний обіж-

ник з цього приводу. Ми можемо довідатися з цього обіжника, що глитаєм (куркулем) треба вважати, поперше, тих, хто користується в своєму господарстві найманою силою, по-друге, тих, хто займається перепродажем сільсько-господарських продуктів, по-третьє, хто віддає в аренду сільсько-господарські знаряддя, і нарешті, по-четверте, всіх тих, хто платить індивідуальний сільсько-господарський податок. Явна річ, що всі ці ознаки можуть тлумачитися цілком довільно. І під „глитає“ большевики можуть підводити кого хочуть, взагалі невгодний для них елемент. Має, скажім, хлібороб спільника, з котрим обробляє разом поле, і може статися так, що на погляд большевиків — це вважатиметься користуванням найманою силою. Особливо непевна остання 4-та ознака. По закону до індивідуального оподаткування притягаються всі ті господарства, що мають більше 300 карб. на рік доходу на одного їдця, але на ціле господарство -- не менше 1500 карб. Всім відомо, як тяжко урахувати дохід хлібороба. Отже, до доходу хлібороба треба занести й те, що споживає він сам і з своєю родиною. Тут можливі різні недоліки й переліки. І при бажанні большевиків вони можуть так цей дохід порахувати, що хлібороб тільки руками розведе. А бажання у большевиків тиснути свого „внутрішнього ворога“ є більше, ніж досить.

Серед усіх заходів большевицької влади найбільше дошкульним для хлібороба є хлі-

бозаготівлі. Але хлібороб не завше пасивно ухиляється від постачання хліба. Іноді хлібороб уже виступає й активно. Він засукує рукава чи береться за люшню. Одно слово вживає такого аргументу, який єдиний може бути зрозумілим для московських насильників.

Наприклад: в с. „Новая деревня“, Ар-окр. за активну участь в хлібозаготівлі кулаки побили гр. Запорізьку Ф. А цими днями кулак Пономаренко Д. побив члена хлібозаготовчої комісії Мороза Е. Ледве-ледве Мороз вирвався живим“. („Червона Газета“, 24 липня 1929 р., № 41). Правда, це поки-що випадки. Але хоч хлібороб наш і дуже терплячий, та й йому вже скоро терпець урветься, і сьогоднішні окремі випадки незабаром стануть загальним явищем по цілій Кубані.

Большевицький спосіб хлібозаготівлі — цей грабіж московських комуністів — напутить кубанців...

